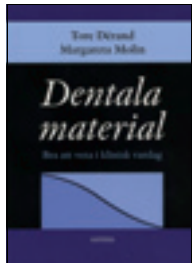

**Tore Dérand og Margareta Molin:
Dentala material. Bra att veta
i klinisk vardag**

Dette er en liten, svensk bok om odontologiske materialer. Ifølge forordet er målgruppen først og fremst tannleger, men forfatterne har også tenkt på studenter innen de odontologiske disiplinene. Boken er på ca. 190 sider med enkle tegninger og bilder, som stort sett er i svart/hvitt.

Boken tar utgangspunkt i de tekniske forholdene ved dentalmaterialene, men nevner også noe om «moderne» aspekter slik som bivirkninger og biologiske forhold. De grunnleggende fysikalske aspektene, for eksempel mekaniske egenskaper, overflatekjemi og adhesjon, er beskrevet på en tradisjonell og naturvitenskapelig måte.

Boken består av 22 kapitler som dekker de fleste materialene og fenomenene som er aktuelle ved dentalmaterialer. Tanntekniske prosedyrer og materialer er derimot lite omtalt. Restaureringsmaterialer har bred plass, og inkluderer det nyeste innen komposittområdet. Innholdet i boken er, naturlig nok, preget av forfatterens interesser. For eksempel er keramiske systemer beskrevet meget inngående. Også kjeveortopediske materialer er grundig behandlet, mens omtalen av endodontiske materialer er svært så kortfattet i forhold.

Totalt sett er boken en enkel og nøktern lærebok som med varierende grundighet og dybde går inn på de ulike materialgruppene. Boken fremstår som en klassisk materiallærebok, eller kanskje heller et avansert kompendium innen faget. Enkelte av faktaopplysningsene og visse deler av presentasjonene kunne sikkert ha tjent på en kritisk gjennomgang. Det er ingen direkte litteraturreferanser i teksten, noe som er et savn, men det henvises til andre engelskspråklige lærebøker til slutt i boken.

Nils Roar Gjerdet

*Stockholm: Förlagshuset Gothia; 2004.
194 sider. ISBN 91-7205-443-3.*

**Palle Holmstrup, redaktør:
Odontologi 2005**

Årets blå årbok fra Munksgaard omfatter emnene spesialistutdanning, overvekt, periodontittbehandling med og uten implantat, nikkelallergi, plastallergi, lokalanestetika, biopsier, bitewingsystematikk, barnpsykologi møter barnetannpleie, etsebroer, termoplastiske rotfyllingsmetoder, tyggfunksjon og ernæring hos eldre, samt pasientsentrert konsultasjon. Forfatterne er velkjente navn fra nordisk odontologi og beslektede fagområder.

Bengt Övall, Johan Friskopp, Liljan Smith Aandahl og Eeva Widström har sett på spesialistutdanningen innen den nordiske tannlegeverdenen og trukket sammenlikninger mellom de ulike landene. Det er nyttig å vite at tannleger med formell spesialistutdanning kan utøve sin spesialitet i alle nordiske land, med den forutsetning at spesialiteten finnes i det aktuelle landet. Antallet spesialiteter varierer, og artikkelen oppsummerer blant annet hensikten med spesialistutdanning.

Fedme og kampen mot den er et aktuell tema i tiden, og Göran Dahllöf og Thomas Modéer vurderer helserisikoer – innbefattet mulig oral helserisiko – relatert til overvekt. Man ser en mulig sammenheng mellom fedme og økt grad av periodontitt, og viser til Norsjøprosjektet som rapporterer en positiv korrelasjon mellom DFS og BMI (body mass index). Mest interessant er vurderingen av barn i vekst og hva overvekt kan føre til hos dem.

For de periodontiinteresserte anbefales Rutger Perssons modell for risikobedømmelse av periodontittpasienter med basis i bakgrunn, diagnose, risiko, mikrobiologi, nomenklatur, kalibrering og rutiner med tanke på å utvikle en «risikoprofil». Forfatteren mener at denne kan utvikles gjennom studier av stort pasientmateriale, der det kan tas høyde for mulig sammenheng mellom

periodontitt og andre systemiske sykdommer.

Risikofaktoren videreføres i neste artikkel av Jan Wennström som vurderer vellykketheten av implantater hos «perioriskpasienter». Han viser til undersøkelser omkring tap av implantater, samt en del kliniske eksempler, og konkluderer med at pasienter med periodontittrisiko generelt oppviser større risiko for periimplantitt og tap av implantater enn gjennomsnittet. De er vel så godt tjent med å beholde sine egne periobehandlede tenner, er forfatterens konklusjon.

Om nikkelallergi skriver Arne Høsten og Nils Jacobsen at hud kan oppvise sterkere tidlige reaksjoner på nikkel enn munnslimhinnen. Bruk av nikkel-frie legeringer intraoralt, og i hvert fall legeringer der frigjøring av nikkel er dokumentert minimal, anbefales sterkt i en tid med mye piercing og nikkelallergiske reaksjoner.

Hudallergi og irritasjoner fra dentale materialer og resiner registreres ikke så sjelden hos tannhelsepersonell. E. Christian Munksgaard gir en oversiktlig beskrivelse av irritasjoner, reaksjoner og agens, og vurderer hanskematerialer og deres gjennomtrengelighet for resin. Samtidig ser han på hanskematerialenes egne allergene proteiner. Et interessant aspekt er at forskjellen i gjennomtrengelighet mellom latex og nitril utjevnes dramatisk ved nærvær av løsemidler, som enkelte adhesiver inneholder.

Lasse A. Skoglund gir en jordnær gjennomgang av lokalanestetika og nye metoder og materialer og deres muligheter og feilkilder. Konklusjonen er at ingen teknikk kan garantere 100 % tilslag, at det er viktig å beherske de metodene som er tilgjengelige, og at man bør ha tid nok til rådighet.

Hanna Strømme Koppang og Pål Barkvoll slår et slag for biopsier i odontologisk praksis, og minner oss om vårt ansvar for god patologisk diagnostikk. Det tas nok for få biopsier, og artikkelen er en meget klar veileder i fremgangsmåter og rutiner, både for dem som kanskje er i tvil, og for dem som utfører dette ofte.